HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לפריחה בבגדים שהיא [א]טהורה נאמרה קרחת וגבחת באדם ונאמרה קרחת וגבחת בבגדים מה להלן פרח בכולו טהור אף כאן פרח בכולו טהור [1]דברי אלו הערכין והחרמים והקדישות הערכין בפלוגתא דר"מ ורבנן א)דתנן [ב]המעריך פחות מבן חדש ר"מ אומר נותן דמיו וחכמים אומרים ב)לא אמר כלום החרמים בפלוגתא דרבי יהודה בן בתירה ורבנן דתנן ג) ר' יהודה בן בתירה אומר סתם חרמים לבדק הבית שנאמר [2]כל חרם קדש קדשים הוא לה' וחכמים אומרים [ג]סתם חרמים לכהן שנאמר [3]כשדה החרם לכהן תהיה אחוזתו אם כן מה תלמוד לומר קדש קדשים הוא לה' [ד]שחל על קדשי קדשים ועל קדשים קלים הקדשות בפלוגתא דרבי אליעזר בן יעקב ורבנן דתניא ד)ר' אליעזר בן יעקב אומר אפילו צינורא של הקדש ה)צריכה עשרה בני אדם לפדותה ריבות זה השקאת סוטה ועריפת העגלה וטהרת מצורע השקאת סוטה בפלוגתא דרבי אליעזר ור' יהושע דתנן ו)המקנא לאשתו ר"א אומר מקנא על פי שנים ומשקה על פי עד אחד או על פי עצמו ר' יהושע אומר [ה]מקנא על פי שנים ומשקה על פי שנים עריפת עגלה בפלוגתא דרבי אליעזר ורבי עקיבא דתנן ז) מאין היו מודדין רבי אליעזר אומר מטיבורו ר' עקיבא אומר [ו]מחוטמו ר' אליעזר בן יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו טהרת מצורע בפלוגתא דר' שמעון ורבנן דתנן ח)[ז]אין לו בהן יד בהן רגל אוזן ימנית אין לו טהרה עולמית ר' אליעזר אומר נותן לו על מקומו ויוצא רבי שמעון אומר ט)נותן על של שמאל ויוצא בשעריך זה לקט שכחה פיאה לקט דתנן י)[ח]שני שבלין לקט שלשה אינן לקט שכחה שני עומרין שכחה שלשה אינן שכחה ועל כולן ב"ש אומרים שלש לעני וארבע לבעל הבית פיאה בפלוגתא דר' ישמעאל ורבנן כ)דתנן ל)מצות פיאה להפריש מן הקמה לא הפריש מן הקמה יפריש מן העומרין לא הפריש מן העומרין יפריש מן הכרי עד שלא מירחו מירחו מעשר ונותן לו משום רבי ישמעאל אמרו [ט]אף מפריש מן העיסה: **ג' בתי דינין וכו':** אמר רב כהנא הוא אומר מפי השמועה והן אומרין מפי השמועה אינו נהרג הוא אומר כך הוא בעיני והן אומרין כך הוא בעינינו אינו נהרג וכל שכן הוא אומר מפי השמועה והן אומרין כך הוא בעינינו אינו נהרג עד שיאמר כך הוא בעיני והן אומרים מפי השמועה תדע שהרי לא הרגו את עקביא בן מהללאל ור' אלעזר אומר [י]אפילו הוא אומר מפי השמועה והן אומרין כך הוא בעינינו נהרג כדי שלא ירבו מחלוקות בישראל ואם תאמר מפני מה לא הרגו את עקביא בן מהללאל מפני שלא הורה הלכה למעשה תנן כך דרשתי וכך דרשו חבירי כך למדתי וכך למדו חבירי מאי לאו דהוא אמר מפי השמועה והם אומרין כך הוא בעינינו לא הוא אומר כך הוא בעיני והם אומרים מפי השמועה ת"ש מ)דאמר רבי יאשיה שלשה דברים סח לי זעירא מאנשי ירושלים [כ]בעל שמחל על קינויו קינויו מחול

בן

לפריחה בבגדים. אם פרוח תפרח הצרעת ותמלא כל הבגד: **אדם שפרחה בכולו טהור.** דכתיב (ויקרא יג) אם פרוח תפרח הצרעת וגו' ופליגי רבנן עליה. והיכא דפרחה בבגד כולו והכניסו למקדש או הנוגע בו נכנס למקדש לרבנן חייב ולר' יונתן פטור: **המעריך פחות מבן חדש.** אמר על פחות מבן חדש ערכו עלי והתורה לא נתנה לו ערך דגבי ערכין כתיב (ויקרא כז) ואם מבן חדש וגו': **ר"מ אומר נותן דמיו.** כמה שהוא נמכר בשוק דקסבר אין אדם מוציא דבריו לבטלה ויודע שאין ערך לפחות מבן חדש וגמר ואמר לשם דמים ולרבנן פטור. ואם בא גיזבר ומשכנו לר"מ הוי הקדש ואין אשה מתקדשת בו אלא אם כן יודע בו כדתנן (קידושין דף נג:) ובהקדש במזיד קידש בשוגג לא קידש ולרבנן לא הוי הקדש והרי הוא של בעלים לקדש בו האשה והאחר שקדש בו אינה מקודשת. א"נ לר"מ הוי הקדש והנהנה ממנו מביא אשם מעילות והרי אותו אשם קדש קדשים והאוכלו בטומאת גופו חייב כרת ולרבנן לא הוי הקדש והרי של בעלים הוא והנהנה ממנו לא מעל ואם הביא אשם מעילות חולין לעזרה הוא ואין חייבין עליו משום טומאה: **לבדק הבית.** ומועלין בהן: **לכהנים.** ואין מועלין בהם: **שחל על קדשי קדשים.** כדתנן (ערכין דף כח:) מחרים אדם את קדשיו אם נדר נותן דמיהם ואם נדבה נותן את טובתם כפי חלק שיש לו בה כדמפרש במסכת ערכין בפ' המקדיש: **צינורא.** מזלג קטן שטווין בו זהב: **י' כהנים** נ). כדמפרש בפרק קמא ס) י' כהנים כתובין בפרשה. אם נפדית בפחות מעשרה בני אדם עדיין הקדש היא ומועלין בה ולרבנן אין מועלין בה: **המקנא לאשתו.** המתרה באשתו אל תסתרי עם איש פלוני: **ומשקה על פי עד אחד.** שבא ואמר אני ראיתיה שנסתרה ואם לא השקה נאסרת עליו ותנן (סוטה דף כד.) אלו לא שותות ולא נוטלות כתובתן האומרת איני שותה והיכא דליכא עידי סתירה ואמרה איני שותה לרבי אליעזר אין לה כתובה לרבי יהושע יש לה כתובה שאינה נאסרת עליו ואם מכרה לאחר כתובתה קנה. ואם תופס ממונו של זה כדי כתובה הרי הוא שלו לקדש בו את האשה ולרבי אליעזר הוי גזל ולא קידש: **מאין היו מודדין.** לידע אי זו עיר קרובה אל החלל: **מטבורו.** ואותה שקרובה לטבורו תביא את העגלה ולא הקרובה לחוטמו: **ר' עקיבא אומר מחוטמו.** ובמסכת סוטה [מה:] מפרש טעמא מר סבר עיקר חיותיה באפיה ומר סבר עיקר חיותיה בטבוריה: **ממקום שנעשה חלל.** דהיינו מצואריה דסתם חלל מן הצואר כדמפרש התם לתת אותך על צוארי חלל רשעים [יחזקאל כא]. ותנן (קידושין נו:) המקדש בעגלה ערופה אינה מקודשת ואם מדד זקן ממרא מטיבורו וב"ד מחוטמו והביאו אלו עגלה ואלו עגלה למר זו עגלה אסורה ואין מקדשין בה וזו אינה עגלה ומקדשין בה ולמר הוי איפכא: **אין לו טהרה עולמית.** דבעינן קרא כדכתיב כדאמרן בנגמר הדין [לעיל מה:]: **נותן על מקומו.** על מקום הבוהן נותן דם האשם וטהור ליכנס למקדש ולאכול קודש דהיינו זדונו כרת: **שלש אינן לקט.** שאין דרך להפקירן: **שלשה אינן שכחה.** בסיפרא ע) יליף לה מקראי בפרשת שכחה. ואם נחלק זקן ממרא ואמר אף שלשה שכחה ובא עני ונטלן ובא בעל הבית ונטלן הימנו לזקן ממרא הוי גזל ואין מקדשין בו אשה ולרבנן מקודשת: **מצות פיאה מפריש מן הקמה.** דכתיב לא תכלה [ויקרא כג] אלא הנח לפניהם והם יקצרוהו: **מרחו.** פ)בכרי נתחייב במעשר דנגמרה מלאכתו הלכך מעשר תחילה את הכרי מכל מעשרותיו ונותן לו את הפאה שאילו הפרישה לא היו עניים צריכין לעשרה דלקט שכחה ופאה פטורין מן המעשר: **אף מפריש מן העיסה.** אם טחנה ולשה ולת"ק טחנה פטור דקנייה בשינוי. ואם בא עני ונטל כדי פאה משטחנה לר' ישמעאל לא הוי גזל לרבנן הוי גזל: **עקביא בן מהללאל.** נחלק על חכמים בלשכת הגזית בד' דברים במסכת עדיות (פ"ה משנה ו) שהיה אומר לבנו בשעת מיתתו חזור בך בד' דברים שהייתי אומר אמר לו אבא ואתה מפני מה לא חזרתה בהם אמר לו אני שמעתי מפי המרובים והם שמעו מפי המרובים הם עמדו בשמועתן ואני עמדתי בשמועתי אבל אתה שמעת מפי היחיד וכו': **על קינויו.** שקינא לאשתו אל תסתרי עם פלוני: **קינויו מחול.** ואם נסתרה אינה נאסרת עליו:

בן

מרחו מעשר ונותן לו. ואפילו למאן דאית ליה ברירה כל זמן שלא הפריש פיאה ולא ביררה היה הכל שלו ונתחייב הכל במעשר ושוב לא יפטר וא"ת תרומה נמי לתני שתורם ונותן לו וכ"ת דתרומה בלאו הכי יפריש העני דכל פיאה חייבת בתרומה חדא דאם כן הרי הוא מקדים מעשר לתרומה גדולה ועוד דתנן במסכת תרומות פ"ק [מ"ה] אין תורמין מן הלקט מן השכחה ומן הפיאה וי"מ דלהכי לא תני תורם דאפילו הפקיר לאחר מירוח פטור מן התרומה צ)(דתנן במסכת מעשרות פ' שלשה מינין) פירות ממורחין בשדה מכונסין אסורים משום גזל מפוזרים מותרין בין כך בין כך חייבין במעשר ופטורים מן התרומה וליתא דבירושל' מפרש דלהכי פטורין מן התרומה לפי שאי אפשר לגורן שתעקר אלא אם כן נתרמה ממנו תרומה גדולה לפיכך אין צריך לתרום כשמלא פירות דמסתמא הופרשה מהם תרומה גדולה ונראה לפרש דמשום דתרומה דבר מועט לא חש להזכירו ק): **קינויו מחול.** היינו דוקא קודם שנמחקה המגילה אבל לאחר מיכן אין יכול למחול:

מסית

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פי"ב מהל' טומאת צרעת הל"ח]:

מח ב מיי' פ"א מהל' ערכין הל' ג סמג עשין קכח:

מט ג מיי' שם פ"ו הל' א סמג עשין קלג:

נ ד מיי' שם הלכה יא:

נא ה מיי' פ"א מהל' סוטה הל' א ב סמג עשין מח נו [טוש"ע אה"ע סי' קעח סעי' ב ד]:

נב ו מיי' פ"ט מהל' רוצח הל' ט סמג עשין עה:

ז [מיי' פ"ה מהל' מחוסרי כפרה הלכה א]:

נג ח מיי' פ"ד מהל' מתנות עניים הל' א:

נד ט מיי' פ"א שם הלכה ב:

נה י מיי' פ"ד מהל' ממרים הל' א סמג עשין קיא ולאוין רטז:

נו כ מיי' פ"א מהל' סוטה הל' ז סמג עשין נו טוש"ע אה"ע סי' קעח סעיף יב:

מסורת הש"ס

א) [צ"ל דתניא], **ב)** ערכין ה., **ג)** ערכין כח., **ד)** לעיל יד:, **ה)** [עי' תוספות תמורה כז: ד"ה לא אמרו], **ו)** סוטה ב., **ז)** סוטה מה:, **ח)** לעיל מה: נזיר מו: ע"ש יומא סא: נגעים פי"ד מ"ט, **ט)** [בנגעים איתא אם נתן על של שמאל יצא], **י)** פאה פ"ו מ"ה ע"ש, **כ)** [צ"ל דתניא], **ל)** תמורה ו. מכות טז: ב"ק צד., **מ)** סוטה כה., **נ)** [י' בני אדם. רש"ש], **ס)** [לעיל יד:], **ע)** [צ"ל בספרי תצא כד יט], **פ)** רש"ל גורס בכר, **צ)** [מהרש"א גריס כדתניא בירושלמי במס' מעשרות פרק ג], **ק)** [ועי' תוס' ב"ק לד. ד"ה מירחו],

תורה אור השלם

1. כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָבָר לַמִּשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע דִּבְרֵי רִיבֹת בִּשְׁעָרֶיךָ וְקַמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: דברים יז ח

2. אַךְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַייָ מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַייָ: ויקרא כז כח

3. וְהָיָה הַשָּׂדֶה בְּצֵאתוֹ בַיֹּבֵל קֹדֶשׁ לַייָ כִּשְׂדֵה הַחֵרֶם לַכֹּהֵן תִּהְיֶה אֲחֻזָּתוֹ: ויקרא כז כא

מוסף רש"י

לפריחה בבגדים. אם פרחה הצרעת בכל הבגד (זבחים מט:). **שהיא טהורה.** ואע"פ שלא נאמר אלא באדם ואם פרוח תפרח וגו' (נדה יט.). **המקנא לאשתו.** לישנא דקרא נקט (במדבר ה) וקנא את אשתו (סוטה ב.). **מקנא על פי שנים.** אם בא להשקותה צריך להביא שני עדים שאמר לה בפניהם אל תסתרי עמו, ואם לא קינא לה בפני שנים אינה נאסרת עליו בסתירתה ואינו משקה (שם). **ומשקה על פי עד אחד כו'.** ואפילו אין עדים שנסתרה אלא עד אחד או הוא עצמו אומר ראיתיה שנסתרה אחר שקינאתי לה, נאסרת בסתירה עד שתשתה, ולקמן ילפינן מקראי שסתירתה אוסרתה עליו מספק (שם). **ר' יהושע אומר.** צריך ב' עדים אף לסתירתה (שם). **אין לו.** למצורע, **בהן יד כו' אין לו טהרה עולמית.** לפי שאין יכול לקיים בו מתן דם ושמן על בהן ידו (נזיר מו:) **דבעינן** קרא כדכתיב (יומא סא:). **רבי אליעזר אומר כו'.** לא בעי קרא כדכתיב (לעיל מה:). **מצות פאה להפריש מן הקמה.** דכתיב לא תכלה פאת שדה לקצור (ב"ק צד.). **מירחו.** מחליק את הכרי ברחת ומירוח הוי גמר מלאכה למעשר (שם) דאיקבע למעשר ולתרומה (תמורה ו.). **מעשר ונותן לו.** שלא להפסיד העני, שהלקט והשכחה והפאה פטורין מן המעשר וזה הביאן לידי חיוב (מכות טז:) הלכך מעשר כל מעשרותיו תחלה ואחר כך נותן לו פאה כדי שלא יפסיד עני, שאילו היה נותנו קודם מירוח, אע"פ שעני מצרף לקט שכחה ופאה הרבה ועושה מהן כרי פטור מן המעשר, שהרי הפקר הוא, אבל עכשיו שנתמרח ביד בעל הבית נתחייב במעשר, דהכי אמרינן במסכת ברכות (מ:) לקט שכחה ופאה שעשאן בגורן הוקבעו (ב"ק צד.). **אף מפריש מן העיסה.** פאה אם לא נתנה כבר, ואילו לת"ק מן העיסה לא, דקנייה בשינוי והוי ממון שאין לו תובעין דעד השתא דישה לאו שינוי הוא, דאוכל הוא כמו שהיה (שם). **סח לי זעירא.** שהיה מאנשי ירושלים (סוטה כה.).